

Verksamhetsbidrag för organisationer som främjar innovation och hållbara växande företag

Ordförandens förslag

1. Regionala utvecklingsnämnden fastställer ramar för verksamhetsbidrag för organisationer som främjar innovation och hållbara växande företag för perioden 2024 till 2026
2. Regionala utvecklingsnämnden anslår 21 miljoner kronor årligen 2024 till 2026 för verksamhetsbidrag för organisationer som främjar innovation och hållbara växande företag.
3. Regionala utvecklingsnämndens beslut gäller under förutsättning att regionfullmäktige beslutar i enlighet med rambudget och att övriga finansiärer fullföljer sina åtaganden.

Sammanfattning

Region Skåne ger verksamhetsbidrag till organisationer som främjar innovation och hållbara växande företag. Hållbarhet handlar om att ställa om till en samhällsutveckling som främjar flera perspektiv, bl a grön omställning och jämställdhet. Organisationer kan få finansiering för att bidra till näringslivets utveckling inom fyra insatsområden. Satsningen är treårig för att skapa långsiktighet och baseras på lärande av såväl klusterfinansieringen 2017-2021 som den årliga finansiering 2022 och 2023.

I ärendet finns följande dokument:

1. Beslutsförslag 2023-11-09
2. PM Verksamhetsfinansiering i en större kontext, 2023-10-19

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Region Skåne har i många år finansierat olika typer av organisationer (nedan kallat stödaktörerna) som främjar innovation och hållbar tillväxt. Basfinansiering av verksamheten hos ett tjugotal stödaktörer är ett grundläggande verktyg för regional utveckling som varje år gett stöd till tusentals företag. Stödaktörerna har olika fokusområden där några arbetar med att ge direkt stöd till företag, såsom individuell affärsutveckling, och andra ger indirekt stöd genom att bedriva

nätverk och exempelvis bygga strukturer för att koppla ihop forskning och näringsliv. Stödaktörerna skiljer sig också åt genom att rikta sig mot olika typer av företag allt från enskilda entreprenörer som vill starta företag eller befintliga företag som vill växa, till stora företag som kan samarbeta med mindre innovativa företag. Stödaktörerna kan också specialisera sig på olika branscher. Exempel på organisationer är klusterorganisationen Mobile Heights (tech och digitalisering) och Krinova i Kristianstad som både jobbar med inkubation (få nya kunskapsintensiva företag att starta upp) och med att få små företag inom livsmedelsområdet att växa. Utöver verksamhetsfinansiering finns fler verktyg där t ex projektfinansiering är ett komplement för att kunna hantera avgränsade insatser och för att snabbt kunna hantera behov som identifieras.

Genom Region Skånes och andra finansiärers stöd har tusentals företag i Skåne fått hjälp med affärsutveckling, kunnat delta i nätverk för utbyte eller för att ta till sig ny kunskap, fått möjlighet att vara med i konkreta utvecklingsprojekt och mycket annat. För en del företag har stödet varit helt avgörande för stunden, för andra har det gett ett mer långsiktigt mervärde t ex genom att de fått komma in i ett sammanhang, ett nätverk som gett nya möjligheter till rekrytering, kontakt med samarbetspartners eller gett inspiration att utvecklas. Sammantaget har stödaktörernas verksamhet ökat attraktiviteten för företag och arbetskraft att stanna och komma till Skåne. Denna typ av basfinansiering är även en grundförutsättning för att dessa organisationer ska kunna söka och driva utvecklingsprojekt med konkurrensutsatta medel från stat och EU.

Behovet av verksamhetsfinansiering är stort

Efterfrågan på verksamhetsfinansiering från Region Skåne är stor. Det finns få möjligheter att söka finansiering för att bedriva en planerad och strategiskt avvägd verksamhet över längre tid. I princip all finansiering från stat och EU är projektbaserad, bl a med väldigt snäva mål och administrativt tungrovt. Enligt Vinnovas analyser är ett problem för ett stabilt innovationsstöd i Sverige att det är svårt att få basfinansiering men relativt lätt att få projektfinansiering vilket leder till fragmentisering av stödaktörerna.

I Skåne såväl som i övriga landet har antalet stödaktörer växt de senaste 20 åren, mycket beroende på att det är många olika finansiärer som startar olika initiativ och ibland har projekt utvecklats till en ny organisation. Ingen enskild finansiär eller aktör styr över hur helheten av stödaktörer ser ut men Region Skåne har med sitt regionala utvecklingsansvar möjlighet att ta en roll i att samordna, visa en helhetsbild och bidra med analyser och förslag på möjliga förändringar. Ett led i detta är att skapa en mer sammanhållen struktur för hur Region Skåne väljer att finansiera och arbeta med olika stödaktörer. Att samla alla relevanta organisationer i en sammanhållen bedömning för verksamhetsfinansiering bidrar till att helheten av stödaktörer kan utvecklas i en gemensam riktning.

Erfarenheter från bland annat klusterutvecklingsprogrammet är att det behövs en långsiktig finansiering av stödaktörernas kärnverksamhet för att uppnå en

förflyttning

De två pilotomgångarna av verksamhetsfinansieringen som genomfördes 2022 och 2023 stärker detta då det är svårt att visa effekter av denna typ av verksamhet på ett år. Genom att följa organisationerna i ett tätt samarbete under flera år kan den gradvisa förflyttningen utvärderas bättre och utvecklas i dialog mellan Region Skåne och organisationen. Detta var en av styrkorna i klusterprogrammet som nu föreslås appliceras på alla typer av stödaktörer i regionen snarare än enbart på kluster.

Inriktning på verksamhetsfinansieringen 2024-2026

Syftet med Region Skånes verksamhetsfinansiering tar avstamp i Regionala utvecklingsnämndens prioritering på stärkt konkurrenskraft och föreslås fokusera på stöd till hållbara växande företag samt till företags omställnings- och innovationsförmåga, vilket är de två delmålen inom prioriteringen. Verksamhetsbidraget ska tydligt bidra till att stärka den skånska konkurrenskraften, stärka näringslivets produktivitet och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande hållbara företag.

Ett ytterligare mål är att Region Skåne genom att ge ett mer långsiktigt verksamhetsbidrag till stödaktörer förmodas kunna bidra till starkare och mer målfokuserade stödaktörer.

Med stöd i erfarenheten av de två pilotomgångarna av verksamhetsfinansiering föreslås att stödaktörerna söker medel för att skapa resultat inom fyra områden. Områdena är utvalda utifrån forskningsbaserade teorier om vad som påverkar innovation och tillväxt där den här typen av stödaktörer kan fylla en roll. En sådan uppdelning används på olika sätt i flertalet regioner i Sverige i samband med att man finansierar och följer upp stödaktörer. Inom alla nedanstående områden är det viktigt att stödaktörerna är marknadskompletterande.

Stödaktörer kan få finansiering för aktiviteter som tydligt leder till resultat inom fyra områden:

1. Forskning & utveckling

Aktivitet och kapacitet inom forskning och utveckling (FoU) är avgörande för en regions samlade förmåga att uppbringa innovationer och driva produktivitet och bibehållen, eller till och med stärkt konkurrenskraft. Sambandet är särskilt starkt mellan FoU i privat sektor och innovation och konkurrenskraft. För att satsningar inom FoU ska bära frukt krävs att privat sektor satsar och bedriver utvecklingsaktivitet, men också att överföringen av ny teknik och kunskap från ledande forskning till kommersiella processer och produktutveckling sker.

Region Skånes prioritering är att stödaktörerna bidrar till att stärka samarbeten mellan forskning och näringsliv vilket bör resultera i ökad kommersialisering av

FoU- resultat, ökade investeringar i FoU samt tillgängliga, välkända och behovsstyrda test- och demoanläggningar.

2. Affärsutveckling

Affärsutveckling innebär att stödja och hjälpa startups, tidiga företag, och innovativa etablerade företag i sin tillväxt och utveckling. Det kan handla om att erbjuda resurser i form av rådgivning, mentorskap, och att hjälpa företag att ta sina innovationer från idéstadiet till marknads lansering. Inom detta område finns det även privat marknad vilket ställer höga krav på tydlighet i hur insatserna är marknadskompletterande.

Region Skånes prioritering är att affärsutvecklingsfunktionen för företag med tillväxtpotential stärkts ytterligare i Skåne och att stödaktörer erbjuder sin verksamhet även genom digitala tjänster som når ut bredare. Stödaktörerna förväntas också kunna erbjuda rådgivning kopplat till grön omställning.

3. Kompetens

Kompetens brukar tillsammans med kapital lyftas fram som de två faktorer som har störst betydelse för innovation och tillväxt och i förlängningen stärkt konkurrenskraft. Inom detta område spelar det etablerade utbildningssystemet en viktig roll. Avgörande för konkurrenskraften är att företag kan hitta rätt kompetens i regionen.

Region Skånes prioritering är att stödaktörerna bidrar till att höja kompetensen inom digitalisering och grön omställning samt stärka kompetensutvecklingen av specialistkompetens av relevans för specialiseringsområdena samt tillväxtbolag.

4. Kapital

Kapitalförsörjning är oftast avgörande för innovativa, snabbväxande SME (så kallade startups och scaleups) för att snabbt kunna ta sig ut på marknaden och växa. I uppstartsfasen har oerfarna entreprenörer oftast svårare att attrahera privat kapital från affärsänglar. Kapital finns i många former och huvudproblemet med kapitalförsörjning är sällan själva bristen på kapitalet, snarare är det företagarens brist på kunskap om de finansiella möjligheter som finns tillgängliga och hur man ska förhålla sig till dem.

Region Skånes prioritering är att stödaktörerna bidrar med strategiska satsningar för att attrahera riskkapital på nationell och internationell nivå samt skapa effektiva och sömlösa finansieringsvägar inom riskkapital, lånefinansiering eller andra kapitalstödande aktiviteter.

Urvalskriterier och storlek på finansiering

Med en större andel verksamhetsfinansiering får organisationerna stabilitet i verksamhetens inriktning, långsiktighet för att behålla kompetenser och större möjlighet att göra strategiska val i aktiviteterna för att möta företagens behov och agera på de utmaningar region och kommuner identifierar som viktiga. Detta gör att verksamhetsfinansiering är väldigt attraktiv och urvalskriterierna viktiga. Föregående år söktes för mer än dubbelt så mycket medel som då budgeterades för. Det är tydligt att behovet är betydligt större då en stor del av verksamheten i organisationerna bedrivs med projektmedel.

Med den mångfald av aktörer som finns i Skåne förväntas ett hårt söktryck på detta treåriga program. Urvalskriterierna blir då avgörande för hur tilldelningen av medel hanteras.

Storleken på finansiering föreslås avgöras dels genom nedan fyra huvudkriterier dels genom kompletterande faktorer nedan. Underlag för bedömning kommer vara en intresseanmälan inklusive verksamhetsplan samt dialogmöten med organisationerna. En faktor som är avgörande är hur tydligt organisationerna framställer sin verksamhet.

Finansieringen kan sökas av juridiska personer med verksamhet i Skåne (undantaget är enskilda firmor, bolag som är hel- eller delägda av Region Skåne samt statligt ägda organisationer).

Huvudkriterier:

Förväntat resultat – Vilka resultat bedöms organisationen skapa inom de fyra resultatområdena ovan? Här bedöms bland annat volym och effekt av verksamheten och hur väl effekten bidrar till det övergripande målet med finansieringen.

Målgrupp – Vilka företag riktar sig organisationen till? Här bedöms bland annat relevansen av målgruppen i förhållande till fokus- och specialiseringsområdena samt målgruppen företag med tillväxtpotential. Även volym och överlapp med andra organisationers målgrupper bedöms här.

Nätverk och interaktion med andra organisationer – Vilka samarbeten som organisationen planerar att stärka och utveckla vidare samt vilka strategiska partnerskap som avses etableras? Här bedöms bland annat hur stark relationen är till andra relevanta aktörer och hur stort flödet är av företag till/från andra organisationer.

Prestationsförmåga – Prestationsförmågan är en bedömning av hur väl sökande tidigare presterat som stödaktör inom stödsystemet samt bedömning av kommande leveransförmåga i relation till effektlogiken.

Kompletterande kriterier:

Huvudkriterierna ovan bedömer hur väl den sökande organisationen passar med programmet. Utöver det behöver organisationen ses i en kontext av andra som sökt och vad som sker i Skåne i övrigt. T ex om någon söker medel för affärsutveckling mot forskare på lärosäten så får det inte överlappa med det stöd som lärosätenas innovationskontor redan ger.

Storleken på finansiering för respektive organisation bestäms genom att Region Skåne gör en sammanvägning av helhetsbilden med alla organisationer som sökt, hur det relaterar till övriga organisationer som finns i Skåne och den regionala och nationella kontexten i stort. Nedan är huvudsakliga faktorer som påverkar helhetsbilden och därmed styr storleken på finansiering per organisation.

- Regionala utvecklingsnämndens avsatta medel för verksamhetsfinansiering i relation till sökt belopp.
- Typ av verksamhet som bedrivs, balans mellan olika verksamhetsområden, t ex fördelning mellan specialiseringsområdena.
- Geografisk spridning i Skåne.
- Andra aktörer som arbetar med liknande verksamhet eller satsningar, t ex om det är flera organisationer som söker inom ett specialiseringsområde görs en helhetsbedömning.

Uppföljning och utvärdering

Utifrån utvärderingarna av klusterprogrammet framkommer att det finns ett behov av ökad tydlighet i styrning inklusive tydliga indikatorer. Samtliga stödaktörer som får finansiering kommer få ett tilldelningsbeslut med tydliggörande av förväntade resultat i en effektlogik. Organisationen kommer årligen att rapportera verksamheten till Region Skåne. I återslagrapporteringen ingår att rapportera på en förutbestämd uppsättning av indikatorer som visar på utvecklingen samt en effektlogik där de stegvis (per år) har beskrivit den förändring de vill uppnå på tre år. Om organisationen bedöms prestera sämre än planen kan beloppet komma att ändras.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Utvecklingsnämnden avsätter 21 miljoner kronor årligen 2024 till 2026 för tilldelning till organisationer som söker verksamhetsfinansiering.

Verksamhetsfinansieringen väntas kompletteras hos varje organisation med ytterligare finansiering av andra aktörer, till exempel företag och kommuner. Graden av ytterligare finansiering varierar från organisation till organisation. Verksamhetsfinansieringen möjliggör även att organisationerna lyckas få andra konkurrensutsatta offentliga medel från t ex stat och EU genom projekt, vilket innebär att verksamhetsfinansieringen är en del i en helhet av finansiering.

Juridisk bedömning

Under året har ett antal mindre förändringar i statsstödsreglerna trätt i kraft. Vinnova och Tillväxtverket har skärpt sina tolkningar av vad som räknas som statsstöd och flera regioner diskuterar nu hur detta ska tolkas från regionernas sida. Region Skåne, Västra Götalandsregionen och Region Halland har en dialog om hur vi på ett tydligare sätt beskriver hur vi som regioner tolkar statsstödsreglerna. Detta kan komma att påverka vilka som kan få medel i denna typ av finansiering och vi har därför en löpande dialog med regionjuristen i bedömningsprocessen.

Miljökonsekvenser

Miljökonsekvenserna bedöms vara positivt övervägande då ett uttalat fokus ligger på att stödaktörerna även bedöms utifrån hur de bidrar till den gröna omställningen.

Samverkan med berörda fackliga organisationer

Samråd med fackliga organisationer bedöms inte vara nödvändigt.

Uppföljning

Uppföljning sker genom årsvisa rapporter och dialoger med bidragsmottagaren som redovisas i verksamhetsinfo till nämnden.

Anna Jähnke
Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör